

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Скапоуценка Олександра Дмитровича «Адміністративно-правове регулювання електронного адміністрування податків в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Реалізація довгострокової економічної стратегії України, спрямованої на трансформацію у високорозвинену країну європейського типу, обрання курсу на вступ до ЄС, орієнтація на економічне зростання вимагають удосконалення діяльності управлінської діяльності держави в процесі справляння податків, зборів, платежів. В умовах ринку податкові правовідносини держави та її господарюючих суб'єктів стають провідними, у цьому контексті особливого значення набуває створення такого механізму адміністрування податків, зборів, платежів, який би відповідав потребам соціально-економічного розвитку держави, сприяв подоланню структурних диспропорцій в економіці, забезпечив зниження податкового навантаження, спрощення оподаткування, ініціював підвищення активності суб'єктів господарювання, створював умови для залучення як національних, так й іноземних інвестицій, забезпечував зростання добробуту населення. Враховуючи зазначене вище, дисертаційне дослідження О.Д. Скапоуценка вбачається актуальним та своєчасним.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до основних положень Національної стратегії розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26 лютого 2016 року №68/2016, відповідає положенням Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету міністрів України від 8 лютого 2017 р., та основним положенням Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету міністрів України від 24 травня 2017 року № 415-р.

Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України, наукових розробок вчених, а також практики функціонування вже існуючої системи електронного адміністрування податків визначити сутність та особливості адміністративно-правове регулювання електронного адміністрування податків в Україні, а також визначити шляхи вдосконалення відповідного законодавства. Для досягнення зазначеної мети в дисертації необхідно було вирішити такі основні завдання: охарактеризувати історичні етапи становлення та розвитку електронного адміністрування податків в Україні; визначити роль та місце електронного адміністрування податків в системі адміністрування податків в Україні; окреслити правові засади порядку електронного адміністрування податків в Україні; розкрити правові засади електронного адміністрування податку на додану вартість; з'ясувати особливості електронного адміністрування відшкодування податку на додану вартість; виявити особливості електронного адміністрування акцизного податку палива-мастильних матеріалів; визначити шляхи вдосконалення контролю за сплатою податків при електронному адмініструванні; окреслити перспективи розвитку електронного адміністрування податків в Україні; узагальнити міжнародний досвід електронного адміністрування податків та можливості його використання в Україні.

Методологічну основу дисертації становлять загальнонаукові і спеціальні методи та прийоми наукового пізнання. Історико-правовий метод дозволив окреслити історичні етапи становлення та розвитку електронного адміністрування податків в Україні (підрозділ 1.1). Гносеологічний метод було використано під час визначення ролі та місця електронного адміністрування податків в системі адміністрування податків в Україні (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод було покладено в основу вивчення правових засад порядку електронного адміністрування податків в Україні (розділ 1.3). Методи класифікації, групування та системно-структурного аналізу застосовано під час вивчення понять: електронне

адміністрування податку на додану вартість; електронного адміністрування відшкодування податку на додану вартість; електронного адміністрування акцизного податку палива-мастильних матеріалів (підрозділи 2.1 – 2.3). Під час формування пропозицій щодо вдосконалення контролю за сплатою податків при електронному адмініструванні податків та при визначенні перспектив розвитку електронного адміністрування податків в Україні, використовувався метод документального аналізу (підрозділи 3.1-3.3.).

Науково-теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження становлять наукові праці як у галузях адміністративного, фінансового та податкового права, так і у галузі філософії, соціології, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативно-правову основу дисертації становлять: Конституція України, міжнародні-нормативно-правові акти, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які визначають ключові засади адміністративно-правового регулювання електронного адміністрування податків в Україні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є однією із перших спроб, комплексно, з урахуванням напрацювань вітчизняних науковців та позитивного досвіду провідних країн Європи та світу, визначити сутність та особливості електронного адміністрування податків в Україні, а також запропонувати авторське бачення щодо можливостей удосконалення адміністративно-правового регулювання електронного адміністрування податків в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

- аргументовано, що в системі права нашої держави, адміністрування податків являє собою інститут податкового права, так як характеризується наступними ознаками: 1. самостійністю правовідносин, що складають предмет категорії, які виникають в процесі стягнення визначених законодавством податків, платежів, зборів, контролю за даним типом діяльності, обліку платників податків і таке інше; 2. наявністю окремою групи норм права, в межах податкової галузі, які регулюють зазначені

правовідносини; 3. притаманністю власної методологічної основи, яка виражається в існуванні специфічних засобів та способів правового впливу на конкретний вид суспільних відносин (с.62-63);

- визначено, що правові засади порядку електронного адміністрування податків – це система чинних нормативно-правових актів різної ієрархічної підпорядкованості, норми яких тим чи іншим чином регулюють правовідносини, що виникають в сфері застосування засобів та процедур передбачених субінститутом електронного адміністрування (с.63);

- запропоновано удосконалення електронного адміністрування податку на додану вартість, з метою підвищення ефективності даної системи в майбутньому за напрямками: 1) удосконалення правової основи адміністрування податку на додану вартість взагалі; 2) уточнення нормативних положень щодо регулювання роботи з електронними рахунками суб'єктів оподаткування; 3) створення механізму протидії схемам ухиляння від сплати податку на додану вартість; 4) покращення технологічної основи системи електронного адміністрування податку на додану вартість (с.111);

- запропоновано розробити в сфері електронного адміністрування акцизного податку палива-мастильних матеріалів концепцію щодо створення електронних акцизних марок, які б дали можливість ефективніше здійснювати контроль за обігом та переміщення підакцизних товарів (с.113);

- встановлено, що на сьогоднішній день контроль за сплатою податків досить активно інформатизується, зокрема: в сфері обліку платників податків запроваджуються електронні реєстри, які дозволяють обробляти інформацію щодо суб'єктів оподаткування швидше та ефективніше; в сфері податкових перевірок набирають актуальності документальні невіїзні електронні перевірки, які є дієвим способом контролю для податкових органів, та комфортним – для платників податків, адже виключається необхідність прямого контакту даних сторін (с.157);

- доведено, що міжнародний досвід в сфері електронного адміністрування податків є необхідним аспектом дослідження цієї категорії,

так як він дає можливість побачити результати її запровадження, а також запозичити найбільш ефективні прийоми та методи державного управління в цій сфері (с.158).

Вивчення дисертаційного дослідження та його автореферату дає підстави для твердження про ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації. Оформлення дисертаційного дослідження зауважень не викликає.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження Скапоуценка О.Д. написане на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність. Автором сформульовані положення, що мають важливе значення для визначення сутності та особливостей адміністративно-правового регулювання електронного адміністрування податків в Україні. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес у науково-дослідній сфері, у правотворчості, у правозастосовчій діяльності компетентних суб'єктів, а також у навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, варто вказати на окремі недоліки та дискусійні положення, що містяться в тексті роботи:

1. Так, з позитивного боку слід відмітити те, що здобувачем було запропоновано авторське визначення поняття електронне адміністрування податків, під яким, на думку здобувача, необхідно розуміти комплексний механізм управління процесом оподаткування, що фактично являє собою процес збору податків, обов'язкових платежів та зборів з метою наповнення бюджету України, контроль за даним видом діяльності, облік суб'єктів оподаткування, який реалізується за допомогою інноваційних технологій, а саме: спеціальних пристроїв, інформаційних програм, електронних баз даних і таке інше (стор.61). Втім, надаючи визначення окресленої наукової категорії, здобувачу варто було виокремити характерні

ознаки електронного адміністрування податків, які: по-перше, розкривають його зміст; по-друге, вигідно відрізняють його від інших форм адміністрування податків.

2. Здобувач слушно наголошує, що на даний час механізм електронного регулювання податку на додану вартість має відповідну законодавчу основу, однак, це не виключає наявності певних проблематик у цій сфері (с.75). Після чого дисертант лише відзначає, що «безпосередньо у положеннях чинних нормативних актів сутність електронного адміністрування податку на додану вартість не розкривається». А відтак, додатково хотілося б уточнити: невже ключовим недоліком механізму електронного адміністрування податку на додану вартість є те, що у положеннях чинного законодавства сутність електронного адміністрування податку на додану вартість не розкривається?

3. Так, у висновках до підрозділу 2.2, при дослідженні електронного адміністрування відшкодування податку на додану вартість, окрім недоліків нормативно-правової бази в цій сфері, здобувачу варто було тезисно окреслити переваги електронного адміністрування відшкодування податку на додану вартість.

4. Судячи зі списку використаних джерел, здобувач, під час підготовки дисертаційного дослідження, проаналізував велику кількість дисертаційних досліджень інших вчених, як у галузі адміністративного права, так і інших галузей права і це є дуже добре, адже здобувачем використано сучасну наукову літературу. Однак здобувачу варто було більш критично ставитись до поглядів вчених та не боятись висловлювати власну точку зору, навіть коли аналізуються праці докторів наук.

Наведені спірні точки зору і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та

власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні автору вдалося досягти його мети.

Усе викладене дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Скапоуценка Олександра Дмитровича на тему: «Адміністративно-правове регулювання електронного адміністрування податків в Україні» є завершеною працею. В роботі отримано нові науково обґрунтовані результати щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання електронного адміністрування податків в Україні. А відтак, є всі підстави відмітити, що дисертація відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Директор навально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент**

О. С. Юнін